

NEMESIANUS

CYNEGETICA (325 vers)

v.1 Venandi cano mille vias ; hilaresque labores
2 discursuque citos, securi proelia ruris,
3 pandimus. Aonio jam nunc mihi pectus ab oestro
4 aestuat : ingentes Helicon jubet ire per agros,
5 Castaliusque mihi nova pocula fontis alumno
6 ingerit et late campos metatus apertos
7 imponitque jugum vati retinetque corymbis
8 implicitum ducitque per avia, qua sola numquam
9 trita rotis. Juvat aurato procedere curru
10 et parere deo : virides en ire per herbas
11 imperat : intacto premimus vestigia musco ;
12 et, quamvis cursus ostendat tramite noto
13 obvia Calliope faciles, insistere prato
14 complacitum, rudibus qua luceat orbita sulcis.
15 Nam quis non Nioben numero funere maestam
16 jam cecinit ? Quis non Semelen ignemque jugalem
17 letalemque simul novit de paelicis aestu ?
18 Quis magno recreata tacet cunabula Baccho,
19 ut pater omnipotens maternos reddere menses
20 dignatus justis compleret tempora partus ?
21 Sunt qui sacrilego rorantes sanguine thyrsos
22 (nota nimis) dixisse velint, qui vincula Dirces
23 Pisaeique tori legem Danaique cruentum
24 imperium sponsasque truces sub foedere primo
25 dulcia funereis mutant gaudia taedis.
26 Biblidos indictum nulli scelus ; impia Myrrhae
27 conubia et saevo violatum crimine patrem
28 novimus, utque Arabum fugiens cum carperet arva
29 ivit in arboreas frondes animamque virentem.
30 Sunt qui squamosi referant fera sibila Cadmi
31 stellatumque oculis custodem virginis ejus
32 Herculeosque velint semper numerare labores
33 miratumque rudes se tollere Terea pinnas
34 post epulas, Philomela, tuas ; sunt ardua mundi
35 qui male temptantem curru Phaethonta loquantur
36 extinctasque canant emisso fulmine flammam
37 fumantemque Padum, Cycnum plumamque senilem
38 et flentes semper germani funere silvas.
39 Tantalidum casus et sparsas sanguine mensas
40 condentemque caput visus Titana Mycenis
41 horrendasque vices generis dixere priores.
42 Colchidos iratae sacris imbuta venenis
43 munera non canimus pulchraeque incendia glauces,
44 non crinem Nisi, non saevae pocula Circes,
45 nec nocturna pie curantem busta sororem :
46 haec jam magnorum praecepit copia vatum,
47 omnis et antiqui vulgata est fabula saeculi.
48 Nos saltus viridesque plagas camposque patentes

49 scrutamur totisque citi discurrimus arvis
 50 et varias cupimus facili cane sumere praedas ;
 51 nos timidos lepores, imbelles figere dammas
 52 audacesque lupos, vulpem captare dolosam
 53 gaudemus ; nos flumineas errare per umbras
 54 malumus et placidis ichneumona quaerere ripis
 55 inter harundineas segetes faelemque minacem
 56 arboris in trunco longis praefigere telis
 57 implicitumque sinu spinosi corporis erem
 58 ferre domum ; talique placet dare lintea curae,
 59 dum non magna ratis, vicinis sueta moveri
 60 litoribus tutosque sinus percurrere remis,
 61 nunc primum dat vela notis portusque fideles
 62 linquit et Adriacas audet temptare procellas.
 63 Mox vestros meliore lyra memorare triumphos
 64 accingar, divi fortissima pignora Cari,
 65 atque canam nostrum geminis sub finibus orbis
 66 litus et edomitas fraterno numine gentes,
 67 quae Rhenum Tigrimque bibunt Ararisque remotum
 68 principium Nilique vident in origine fontem ;
 69 nec taceam, primum quae nuper bella sub Arcto
 70 felici, Carine, manu confeceris, ipso
 71 paene prior genitore deo, utque intima frater
 72 Persidos et veteres Babylonos ceperit arces,
 73 ultus Romulei violata cacumina regni ;
 74 imbellemque fugam referam clausasque pharetras
 75 Parthorum laxosque arcus et spicula nulla.
 76 Haec vobis nostrae libabunt carmina Musae,
 77 cum primum vultus sacros, bona numina terrae,
 78 contigerit vidisse mihi : jam gaudia vota
 79 temporis impatiens sensus spretorque morarum
 80 praesumit videorque mihi jam cernere fratrum
 81 augustos habitus, Romam clarumque senatum
 82 et fidos ad bella duces et milite multo
 83 agmina, quis fortes animat devotio mentes :
 84 aurea purpureo longe radiantia velo
 85 signa micant sinuatque truces levis aura dracones.
 86 Tu modo, quae saltus placidos silvasque pererras,
 87 Latonae, Phoebe, magnum decus, heia age suetos
 88 sume habitus arcumque manu pictamque pharetram
 89 suspende ex umeris ; sint aurea tela, sagittae ;
 90 candida puniceis aptentur crura cothurnis ;
 91 sit chlamys aurato multum subtegmine lusa
 92 corrugesque sinus gemmatis balteus artet
 93 nexibus ; implicitos cohibe diademate crines.
 94 Tecum Naiades faciles viridique juvena
 95 pubentes Dryades Nymphaeaeque, unde amnibus umor,
 96 adsint, et docilis decantet Oreadas Echo.
 97 Duc age, diva, tuum frondosa per avia vatem :
 98 te sequimur, tu pande domos et lustra ferarum.
 99 Huc igitur mecum, quisquis percussus amore
 100 venandi damnas lites pavidosque tumultus
 101 civilesque fugis strepitus bellicae fragores
 102 nec praedas avido sectaris gurgite ponti.
 103 Principio tibi cura canum non segnis ab anno
 104 incipiat primo, cum Janus, temporis auctor,
 105 pandit inocciduum bis senis mensibus aevum.

106 Elige tunc cursu facilem facilemque recursu,
107 seu Lacedaemonio natam seu rure Molosso,
108 non humili de gente canem. Sit cruribus altis,
109 sit rigidis, multamque trahat sub pectore lato
110 costarum sub fine decenter prona carinam,
111 quae sensim rursus sicca se colligat alvo,
112 renibus ampla satis validis diductaque coxas,
113 cuique nimis molles fluitent in cursibus aures.
114 Huic parilem submitte marem, sic omnia magnum,
115 dum superant vires, dum laeto flore juvenas
116 corporis et venis primaevae sanguis abundat.
117 Namque graves morbi subeunt segnisque senectus,
118 invalidamque dabunt non firmo robore prolem.
119 Sed diversa magis feturae convenit aetas :
120 tu bis vicenis plenum jam mensibus acrem
121 in venerem permittite marem ; sit femina, binos
122 quae tulerit soles. Haec optima cura jugandis.
123 Mox cum se bina formarit lampade Phoebe
124 ex quo passa marem genitalia viscera turgent,
125 fecundos aperit partus matura gravedo,
126 continuo largaque vides strepere omnia prole.
127 Sed, quamvis avidus, primos contemnere partus
128 malueris ; mox non omnes nutrire minores.
129 Nam tibi si placitum populosos pascere fetus,
130 jam macie tenues sucique videbis inanes
131 pugnantisque diu, quisnam prior ubera lambat,
132 distrahere invalidam lassato viscere matrem.
133 Sin vero haec cura est, melior ne forte necetur
134 abdaturve domo, catulosque probare voluntas,
135 quis nondum gressus stabiles neque lumina passa
136 luciferum videre jubat, quae prodidit usus
137 percipe et intrepidus spectatis annue dictis.
138 Pondere nam catuli poteris perpendere vires
139 corporibusque leves gravibus praenosceret cursu.
140 Quin et flammato ducatur linea longe
141 circuitu signetque habilem vapor igneus orbem,
142 impune ut medio possis consistere circo :
143 huc omnes catuli, huc indiscreta feratur
144 turba : dabit mater partus examen, honestos
145 iudicio natos servant trepidoque periculo.
146 Nam postquam conclusa videt sua germina flammis,
147 continuo saltu transcendens fervida zonae
148 vincla, rapit rictu primum portatque cubili,
149 mox alium, mox deinde alium. Sic conscia mater
150 segregat egregiam subolem virtutis amore.
151 Hos igitur genetrice simul jam vere sereno
152 molli pasce sero (passim nam lactis abundans
153 tempus adest, albent plenis et ovilia mulctris),
154 interdumque cibo cererem cum lacte ministra,
155 fortibus ut sucis teneras complere medullas
156 possint et validas jam tunc promittere vires.
157 Sed postquam Phoebus candentem fervidus axem
158 contigerit tardasque vias Cancricae morantis
159 sidus init, tunc consuetam minuisse saginam
160 profuerit tenuesque magis retinere cibatus,
161 ne gravis articulos depravet pondere moles.
162 Nam tum membrorum nexus nodosque relaxant

163 infirmosque pedes et crura natantia ponunt,
164 tunc etiam niveis armantur dentibus ora.
165 Sed neque conclusos teneas neque vincula collo
166 impatiens circumdederis noceasque futuris
167 cursibus imprudens. Catulis nam saepe remotis
168 aut vexare trabes, laceras aut mandere valvas
169 mens erit, et teneros torquent conatibus artus
170 obtunduntve novos arroso robore dentes
171 aut teneros duris impingunt postibus ungues ;
172 mox cum jam validis insistere cruribus aetas
173 passa, quater binos volvens ab origine menses,
174 illaesis catulos spectaverit undique membris,
175 tunc rursus miscere sero Cerealia dona
176 conveniet fortemque dari de frugibus escam.
177 Libera tunc primum consuescant colla ligari
178 concordēs et ferre gradus clausique teneri.
179 Jam cum bis denos Phoebe reparaverit ortus,
180 incipe non longo catulos producere cursu,
181 sed parvae vallis spatio septove novali.
182 His leporem praemitte manu, non viribus aequis
183 nec cursus virtute parem, sed tarda trahentem
184 membra, queant jam nunc faciles ut sumere praedas.
185 Nec semel indulge catulis moderamina cursus,
186 sed donec validos etiam praevertere suescant
187 exerceto diu venandi munere, cogens
188 discere et emeritae laudem virtutis amare.
189 Nec non consuetae norint hortamina vocis,
190 seu cursus revocent, jubeant seu tendere cursus.
191 Quin etiam docti victam contingere praedam
192 exanimare velint tantum, non carpere sumptam.
193 Sic tibi veloces catulos reparare memento
194 semper et in parvos iterum protendere curas.
195 Nam tristes morbi, scabies et sordida venis
196 saepe venit multamque canes discrimine nullo
197 dant stragem : tu sollicitos impende labores
198 et sortire gregem suffecta prole quotannis.
199 Quin acidos Bacchi latices Tritonide oliva
200 admiscere decet catulosque canesque maritas
201 unguere profuerit tepidoque ostendere soli,
202 auribus et tineas candenti pellere cultro.
203 Est etiam canibus rabies, letale periculum.
204 Quod seu caelesti corrupto sidere manat,
205 cum segnes radios tristi jaculatur ab aethra
206 Phoebus et attonito pallens caput exserit orbe ;
207 seu magis, ignicomi candentia terga Leonis
208 cum quatit, hoc canibus blandis inviscerat aestus,
209 exhalat seu terra sinu, seu noxius aer
210 causa mali, seu cum gelidus non sufficit umor
211 torrida per venas concrescunt semina flammae :
212 quicquid id est, imas agitat sub corde medullas
213 inque feros rictus nigro spumante veneno
214 prosilit, insanos cogens infigere morsus.
215 Disce igitur potus medicos curamque salubrem.
216 Tunc virosa tibi sumes multumque domabis
217 castorea, attritu silicis lentescere cogens ;
218 ex ebore huc trito pulvis sectove feratur,
219 admiscensque diu facies concrescere utrumque :

220 mox lactis liquidos sensim superadde fluores,
 221 ut non cunctantes haustus infundere cornu
 222 inserto possis Furiasque repellere tristes
 223 atque iterum blandas canibus componere mentes.
 224 Sed non Spartanos tantum tantumve Molossos
 225 pascendum catulos : divisa Britannia mittit
 226 veloces nostrique orbis venatibus aptos.
 227 Nec tibi Pannonicae stirpis temnatur origo,
 228 nec quorum proles de sanguine manat Hiberno.
 229 Quin etiam siccae Libyes in finibus acres
 230 gignuntur catuli, quorum non spreveris usum.
 231 Quin et Tuscorum non est externa voluptas
 232 saepe canum. Sit forma illis licet obsita villo
 233 dissimilesque habeant catulis velocibus artus,
 234 haud tamen injucunda dabunt tibi munera praedae,
 235 namque et odorato noscunt vestigia prato
 236 atque etiam leporum secreta cubilia monstrant.
 237 Horum animos moresque simul naresque sagaces
 238 mox referam ; nunc omnis adhuc narranda supellex
 239 venandi cultusque mihi dicendus equorum.
 240 Cornipedes igitur lectos det Graecia nobis
 241 Cappadocumque notas referat generosa propago
 242 armata et palmas superet grex omnis avorum.
 243 Illis ampla satis levi sunt aequora dorso
 244 immodicumque latus parvaeque ingentibus alvi,
 245 ardua frons auresque agiles capitisque decori
 246 altus honos oculique vago splendore micantes ;
 247 plurima se validos cervix resupinat in armos ;
 248 fumant umentes calida de nare vapores,
 249 nec pes officium standi tenet, ungula terram
 250 crebra ferit virtusque artus animosa fatigat.
 251 Quin etiam gens ampla jacet trans ardua Calpes
 252 culmina, cornipedum late fecunda proborum.
 253 Namque valent longos pratis intendere cursus,
 254 nec minor est illis Graio quam in corpore forma ;
 255 nec non terribiles spirabile flumen anhelii
 256 provolvunt flatus et lumina vivida torquent
 257 hinnitusque cient tremuli frenisque repugnant,
 258 nec segnes mulcent aures, nec crure quiescunt.
 259 Sit tibi praeterea sonipes, Maurusia tellus
 260 quem mittit (modo sit gentili sanguine firmus)
 261 quemque coloratus Mazax deserta per arva
 262 pavit et adsiduos docuit tolerare labores.
 263 Nec pigeat, quod turpe caput, deformis et alvus
 264 est ollis quodque infrenes, quod liber uterque,
 265 quodque jubis pronos cervis deverberet armos.
 266 Nam flecti facilis lascivaque colla secutus
 267 paret in obsequium lentae moderamine virgae :
 268 verbera sunt praecepta fugae, sunt verbera freni.
 269 Quin et promissi spatiosa per aequora campi
 270 cursibus acquirunt commoto sanguine vires
 271 paulatimque avidos comites post terga relinquunt.
 272 Haud secus, effusis Nerei per caerula ventis,
 273 cum se Threicius Boreas superextulit antro
 274 stridentique sono vastas exterruit undas,
 275 omnia turbato cesserunt flamina ponto :
 276 ipse super fluctus spumanti murmure fervens

277 conspicuum pelago caput eminent : omnis euntem
278 Nereidum mirata suo stupet aequore turba.
279 Horum tarda venit longi fiducia cursus,
280 his etiam emerito vigor est juvenalis in aevo.
281 Nam quaecumque suis virtus bene floruit annis,
282 non prius est animo quam corpore passa ruinam.
283 Pasce igitur sub vere novo farragine molli
284 cornipedes venamque feri veteresque labores
285 effluere adspecta nigri cum labe cruoris.
286 Mox laetae redeunt in pectora fortia vires
287 et nitidos artus distento robore formant ;
288 mox sanguis venis melior calet, ire viarum
289 longa volunt latumque fuga consumere campum.
290 Inde ubi pubentes calamos duraverit aestas
291 lactentesque urens herbas siccaverit omnem
292 messibus umorem culmisque aptarit aristas,
293 hordea tum paleasque leves praebere memento :
294 pulvere quin etiam puras discernere fruges
295 cura sit atque toros manibus percurrere equorum,
296 gaudeat ut plausu sonipes laetumque relaxet
297 corpus et altores rapiat per viscera sucos.
298 Id curent famuli comitumque animosa juvenus.
299 Nec non et casses idemvenatibus aptos
300 atque plagas longoque meantia retia tractu
301 addiscant raris semper contexere nodis
302 et servare modum maculis linoque tenaci.
303 Linea quin etiam, magnos circumdare saltus
304 quae possit volucresque metu concludere praedas,
305 digerat innexas non una ex alite pinnae.
306 Namque ursos magnosque sues cervosque fugaces
307 et vulpes acresque lupos ceu fulgura caeli
308 terrificant linique vetant transcendere septum.
309 Has igitur vario semper fucare veneno
310 curabis niveisque alios miscere colores
311 alternosque metus subtegmine tendere longo.
312 Dat tibi pinnarum terrentia milia vultur,
313 dat Libye, magnarum avium fecunda creatrix,
314 dantque grues cycnidae senes et candidus anser,
315 dant quae fluminibus crassisque paludibus errant
316 pellitosque pedes stagnanti gurgite tingunt.
317 Hinc mage puniceas nativo munere sumes :
318 namque illic sine fine greges florentibus alis
319 invenies avium suaviisque rubescere luto
320 et sparsos passim tergo vernare colores.
321 His ita dispositis hiemis sub tempus aquosae
322 incipe veloces catulos immittere pratis,
323 incipe cornipedes latos agitare per agros.
324 Venemur dum mane novum, dum mollia prata
325 nocturnis calcata feris vestigia servant.